

SZÉKELYFÖLD

POLITIKAI, KÖZGAZDASÁGI, TÁRSADALMI ÉS SZÉPIRODALMI HIRLAP.

Előfizetési árak: Egész évre 6 frt, félre 3 frt, negyedévre 1 frt 50 kr, egyes szám ára 6 kr.
Megjelenik hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap.

Felélő szerkesztő és kiadótulajdonos:
IFJABB DOBAY JÁNOS.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
SZABÓ ALBERT KÖNYVNYOMDAJA K. VÁSÁRHELYT.
Hirdetések díjszámlá szerint. Nyiltér sora 10 kr.

Előfizetési felhívás.

A „Székelyföld“ című politikai, közgazdasági társadalmi és szépirodalmi, hetenkint 2-szer megjelenő hirlapra a következő árakkal előfizetést nyitunk:

Egy évre 6 frt — kr.
Fél évre 3 frt — kr.
Negyed évre 1 frt 50 kr.
Külföldre egy évre . . . 8 frt — kr.

Előfizetési pénzek bármely időben elfogadhatnak.

Lapunk azon előfizetőit, kik előfizetéseikkel még hátralékban vannak, tisztelettel kérjük azoknak beküldésére.

Kérjük egyuttal t. előfizetőinket, sziveskedjenek előfizetéseiket minél előbb megújítani, hogy lapunk szétküldésében zavar ne forduljon elő.

A „Székelyföld“ kiadóhivatala.

Magyarország egyházpolitikája.

Magyarország ebben a században harmadszor vonja magára Európa, sőt a világ bámulatát. Negyvennyolczban katonai dicsősége és szabadságszeretete keltette föl iránta a művelt emberiség rokonszenvét. Európa, sőt Amerika népei tapsoltak annak a kis nemzetnek, mely a hazaszeretet erejével és a kard hatalmával diadalmasan verte le a reakciót. Fájdalmas részvét kísérte nemzetünket bukásában, mikor két nagy hatalom erőfeszítése csavarta ki kezéből a hazát és szabadságát védő fegyvert.

A hatvanas években Európa rokonszenves figyelme ismét felénk fordult. A művelt népek akkor azt bámulták, mikép tud életre kelni egy nemzet, melynek már halálát hirdették. Bámulták, hogy a bölcsesség és polgári erény vissza képes szerezni azt, a mi a csatatéren, a fegyverek homéri tollra méltó dicsőségének dacára elveszett.

Magyarország mind a két alkalommal dicsőséget szerzett a magyar névnek.

Az egyházpolitikai program most harmadszor vonja ránc a művelt világ figyelmét. Nemcsak magyar nemzeti ügy, hanem a művelt, haladni vágyó emberiség érdeke, hogy a szabadeszmék az egyházpolitika terén is diadalmaskodjanak.

Különösen bámulják törvényhatóságainkat s az ezek által megnyilatkozó magyar intelligenciát. A közigazgatási mizeriák miatt annyiszor elkarhozott megyék most egészen más színben jelennek meg a művelt külföld előtt. Egész Európában pusztán rozzant, használhatlan közigazgatási gépezetnek tartották azokat s most kitűnt, hogy nemcsak a szabad eszmék leghivatottabb védői, hanem egyszersmind a közvéleménynek oly szervezett organumai, minőkkel a világnak egy nemzete sem bír.

A legszabadabb nyugati államokban sem

birható megszólalásra a közvélemény más-kép, mint a parlament, a sajtó és a népgyűlések által. Ha valamely nagyfontosságú kérdésben meg akarják kérdezni a közvéleményt, miután a parlament és a sajtó lett gyakran a pártérdek dominál, a választókhöz kell fordulni, vagyis fel kell oszlatni a parlamentet. Magyarországon erre nincs szükség. A parlamentnél, a sajtónál és a választóknál igazabban szólal meg a magyar nemzet valódi felvilágosult közvéleménye a törvényhatóságok közgyűlései által; mert a parlamentben és sajtóban nálunk is gyakran a pártszempontok uralkodnak s mert a választások nem mindig mentek a szenvedélyek és érdekek befolyásától.

Európa legkiválóbb politikusai fokozódó érdeklődéssel szemlélik törvényhatóságaink állásfoglalását az egyházpolitikai kérdésben. A liberalizmus előharcosai irigyen bámulják a magyar értelmiségnek ilyen megnyilatkozását, a mire más népek intelligenciájának nincs sem módjuk, sem törvényhatósági szervezetük. Velünk együtt sajnálattal látják a sajtó és a parlamenti pártok egyes töredékeinek a liberális kérdésekben bebizonyított, megbízhatatlan magatartását. És szintén velünk együtt azt tartják, hogy idő és kellő alkalom híján fölvetett közjogi kérdésekkel nem fedezhetik liberális deficijtjeiket s a hazafias frázisok csillogásával nem vakithatják meg a közvéleményt.

A törvényhatóságok magatartása azonban nemzetünk javára mindent helyrehoz. Még a leghiresebb ellenzéki vezérmegyek is, mint legujabban Pestmegye, helyt álltak a kormány egyházpolitikai programja mellett. A városok, a magyar nemzeti intelligencia és kultura ezen góczpontjai, az ultramontanizmus fekete zászlaját felvont Szabadkán kívül mind beálltak a liberalizmusért a harci sorba.

Dicséret és dicsőség nekik. Dicséretet és dicsőséget szereznek Magyarországnak a külföld előtt. Maguk bámulat, nem sokára utánzás tárgyai lesznek a szabad államokban, melyek Magyarországtól tanulják meg, hogy a szabadságnak és szabadelvűségnek van előttük eddig ismeretlen garanciája is. Az az ezredéves organizmus, melyet Európa nem ismert, magunk kezdtünk kevésre becsülni, de mely, miután századokon át az alkotmánynak már-már düledező bástyája volt, most bebizonyítja, élő és egészséges organizmus. És hogy most új hivatására ébred föl, azon hivatására, hogy az állam és a szabadelvűség érdekeinek legyen leghatalmasabb, még a parlamentnél is megbízhatóbb védelmezője

Az új földmívelési államtitkár. A hivatalos lap a földmívelésügyi miniszterium államtitkári állásában történt változásra vonatkozólag a következő legfelsőbb kéziratokat közli:

I. Személyem körüli magyar miniszterem előterjesztése folytán: Fejér Miklós földmívelésügyi miniszteriumi államtitkárnak ezen állásától saját kérelmére történt fölmentése alkalmából, buzgó és kitűnő szolgálatai elismeréséül Szent István-rendem kiskeresztjét díjmentesen adományozom. Kelt Bécsben, 1893. évi április hó 26-án. Ferencz József, s. k. Gróf Tisza Lajos s. k.

II. Földmívelésügyi magyar miniszterem előterjesztésére: Fejér Miklós államtitkárt, megromált egészségi állapota folytán, ezen állásától saját kérelmére fölmentem s Miklós Ödön országgyűlési képviselőt földmívelésügyi miniszteriumi államtitkárrá nevezem ki. Kelt Bécsben, 1893. évi április hó 26-án. Ferencz József, s. k. Gróf Bethlen András, s. k.

Általános közgazdasági helyzet.

(Folytatás.)

Mindenesetre azonban, minthogy itt új ipar-nemzedék fölneveléséről van szó, az eredmények csak hosszú idők múltán lesznek észlelhetők. Szükségesnek látta tehát a miniszter ur, hogy gondoskodjék oly tényezőkről, melyek a székelyföldi ipar fejlődését más úton is elősegítsék, sietessék. E célra a miniszter ur a kamara területén minden vármegyében egy-egy iparfejlesztő bizottság létesítését határozta el, mely bizottságok feladata leendő, hogy állandóan figyelemmel kísérjék működési területök közgazdasági viszonyait és mozgalmait, részleteiben megismerjék és nyilvántartsák a területükön ipari övezlokre alkalmas helyeket s nyereszterményeket; továbbá, hogy részben ellenőrző közgeivő legyenek a kereskedelemügyi miniszter által tett intézkedések kellő végrehajtásának, valamint hogy közreműködjenek és javaslatokat tegyenek mindazon ügyekben, melyek által a Székelyföld gyári, kézmű- és háziipara, ipari és kereskedelmi szakoktatása, valamint általában közgazdasági helyzete javítható lenné.

E bizottságok, melyekbe két-két tagot a kamara jelöl ki s melyek részben párhuzamos működést vannak hivatva kifejezni a kamarával, ez utóbbinak a székelyföldi ipar és kereskedelem fejlesztésére irányzott tevékenységét jelentékenyen támogatják. A kamara a miniszter urnak ez alkotását csak a legnagyobb örömmel üdvözölheti, mert meg van győződve, hogy az iparfejlesztő bizottságok csak üdvös hatást gyakorolhatnak a székely ipar iránti érdeklődésnek a társadalomban való ébrentartására.

Kiváló gondoskodásban volt szives részesíteni a kereskedelemügyi miniszter ur, a jelentésünk tárgyát tevő évben, a székelyföldi háziipart is, melynek fejlesztését ez ország rész gazdasági viszonyaira való tekintettel fontos társadalmi és nemzeti érdekek sürgetik. E célból, a kamarának 1891 dik évi jelentésében kifejezett óhajára, Korond, udvarhelymegyei községben 1892. évi május hó 15-től november hó 15-ig terjedő időre fazekas háziipari tanfolyamot létesített egy általa alkalmazott vándortanító vezetésével. Hasonlóképpen a szalmafonó háziipar fejlesztésére művezető alkalmaztatott. Jelentékenyebb eredmény azonban ez irányban csak akkor remélhető, ha ilyen tanfolyamok ismételtén és pedig különböző vidékek és lehetőleg minél több házi iparokra nézve szerveztetnének. A székelyföldi háziiparoziknek kereskedelmi értékesítése céljából állami támogatásban részesített marosvásárhelyi és braszó vállalatok pedig szintén csak akkor mutathatnak föl figyelemre méltó eredményeket ha azok lehetőleg huzamosabb időn keresztül segélyeztetnek, gondoskodva arról, hogy az illető

vállalkozók élénk üzleti tevékenységét fejtsenek ki s főleg, hogy minél inkább gyakorlati irányba igyekezzenek terelni a háziipari termelést vagyis oly cikkeket egyöntetű és tömeges előállítására, amelyek a nagy fogyasztó piacokon lehetőleg állandó kereslet tárgyát képezik. Ugyancsak a háziipar előmozdítása érdekében a miniszter ur, a jelentésünk tárgyát tevő évben, több szövöszket adományozott a kamara által javaslatba hozott egéneknek.

A kamara területén levő gyáripárnak is kijutott a miniszter ur bőkezű támogatásából. Az „Első székely szövőgyár részvénytársaság” Sepsi-Szentgyörgyön, forgó tőkének 20,000 forintnyi kölcsönt kapott s ugyan e vállalat gyárában 30 ösztöndíj alapított tanoncok nevelésére. Továbbá a szentkeresztbányai vasgyár termelésének növelése céljából 30.000 forintnyi kölcsönt kapott. A marosvásárhelyi „Első erdélyi gyermek-játék- és fadiszmáru-gyár” mellett pedig, munkástörzs nevelésére, rajztanfolyam létesített.

A kisipar csak követve részesülhetett, bár kihatásában rendkívül jelentékeny, támogatásban: az ipari szakoktatásnak fent jelzett szervezése által. Közvetlen támogatásban is részesülhetek volna kisiparosaink, ha közös termelő vagy rak-tár-szövetkezetek létesítése által alkalmat nyújtottak volna a miniszter urnak arra, hogy ez irányu vállalkozásukat, az általa ily szövetkezetek számára kilátásba helyezett állami segélylyel előmozdithassa. Sajnos azonban, e téren, a jelentésünk tárgyát tevő évben sem találkoztunk határozott kezdeményezéssel, bár tagadhatatlan, hogy törekvőbb iparosaink körében, főleg a kamara állandó és hathatós buzdítására, immár itt-ott hajlandóság mutatkozik a kisipari termelésnek, szövetkezesek létesítése útján, versenyképessé tevésére. Mindenesetre azonban kíváncsok, hogy egyes törekvőbb kisiparosaink a mai kor műszaki haladásának megfelelő munkagépekkel, kedvező feltételek mellett, ellátásának, a mely irányban úgy a jelenlegi kereskedelemügyi miniszter ur, mint boldogult elődje, saját kezdeményezésükből, már különben is a legnagyobb hajlandóságot tanúsítottak.

A székely munkások és kisiparosok kivándorlásának lehető korlátozása céljából a miniszter ur folytatta az elődje által megindított akciót: a székely munkásoknak az állami üzemeknél való alkalmazását, hogy ily módon a Székelyföldről áramló népmozgalom, a szomszéd idegen ország helyett, lehetőleg az anyaország belseje felé, nyugatra tereltesse.

Végül nem mulaszthatja el a kamara, mint a székelyföldi közgazdasági érdekek képviselője, hogy hálás köszönettel emlékezzék meg arról a nagy jelentőségű tényről, hogy a kereskedelemügyi miniszter ur 1891. évi működéséről a törvényhozás elé terjesztett nagyszabású jelentésében külön és behatóan volt szíves a székely kérdéssel s az annak megoldására irányzott törekvéseivel foglalkozni, mi újabb örömdetést tanúgot tesz arról, hogy immár a legilletékesebb helyen is teljes mértékben méltányolják ama jogos ohajokat, melyek a székely nép gazdasági helyzetének gyökeres javítására irányulnak. S a miniszter ur ez alkalommal újból hangsúlyozta, hogy a Székelyföld gazdasági bajainak orvoslása igen fontos állami érdek.

És ha a miniszter ur által a kamara területét képező ez országrész érdekében kifejtett széleskörű akció tényleges eredménye ma még, a dolgot természeténél fogva, aligha volna kimutatható, már az a tény, egymagában is, hogy a székely kérdés napirenden van s annak megoldását állami feladatnak ismerik el, kiváló eredmény gyanánt üdvözölhető.

A kamara, a maga részéről, elejétől fogva abban látta legfőbb hivatását, hogy e kérdést állandóan napirenden tartsa, meg lévén róla győződve, hogy annak megoldását csak az állami és társadalmi tényezők együttes és kitartó működése biztosíthatja. Már az 1891. év közgazdasági viszonyairól szóló jelentésében körvonalozta a kamara azt a munka-programot, melyet ez irányban maga elé tűzött; a jelentésünk tárgyát tevő évben pedig legfőbb igyekezetét arra irányozta, hogy a területét képező Székelyföld közgazdasági viszonyait minél behatóbban megismerje s az érdekelte tényezőkben fölkelte és megszilárdítsa a bizalmat a kamara működése iránt, hogy e működés a társadalom támogatása mellett minél eredményesebb legyen.

E végből a kamara titkára, a nyári hónapokban, beutazta a kamara területét képező Csík-, Háromszék-, Maros-Torda és Udvarhelyvármegyákat; megismerkedett a kereskedelmi vagy ipari szempontból jelentékenyebb piacokkal; megsejtelte az utjába eső nevezetesebb iparte-lepeket s tapasztalatokat igyekezett szerezni az egyes vidékek sajátlagos közgazdasági hivatására nézve. A jelentékenyebb ipari központokon, mint Székely-Udvarhelyt, Kézdivásárhelyt, Sepsi-Szentgyörgyöt és Szász-Régenben értekezletre hívta egybe az iparosokat és kereskedőket, hogy

egyrészt azokról közvetlenül tudomást szerezzen az egyes iparágak helyzetéről, az érdekelte körök nézeteiről és ohajairól, másrészt pedig, hogy föl-világosítással szolgáljon a megváltozott termelési és forgalmi viszonyokról s iparosaink versenyképességének fokozása végett, azokat az együttes termelésre, a kor műszaki haladásának megfelelő közös műhelyek létesítésére s a haladottabb igényeknek megfelelő üzleti szervezkedésre buzdítsa.

(Folytatása következik.)

A marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara közgyűlése.

A marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara április hó 26-án Wagner J. Lipót kamarai al-elnök elnökelete alatt az évi harmadik rendes teljes ülést tartotta meg. Az elnök bejelentette, hogy Tauszik B. Hugó kamarai elnök huzamosabb időre elutazván, az ügyek vezetésére őt kérte föl. Ezután a teljes ülés tudomására hozta, hogy Borszék Soma ny. miniszteri osztálytanácsos a kamara levelező tagjává történt megválasztását megköszönvén, egyzersmind kijelentette, hogy ő az 1896-iki ezredéves országos kiállításon az országos méhészeti egyesület révén érdekelve lévén, — a kamara területén lévő méhésztársaság érdekképviselőt a legszívesebben elvállalni hajlandó. Bejelentette továbbá az elnök, hogy a kereskedelemügyi miniszter, mint az 1896-iki orsz. kiállítás nagybizottságának elnöke Réthy Dezső, a kamara titkárát a kiállítás II. főcsoportjának 5-ik, valamint 20-ik csoportjaiba bizottsági tagul kinevezvén, ezáltal alkalom nyitott a kamarának, hogy a kiállítás központi intézésénél közvetlenül is képviselve legyen. Az elnökség ajánlatára a teljes ülés a kamara ideiglenes szolgájt, Várbeli Lajost, egy évi próbaidőre rendszerezte.

A tárgysorozat rendjén fölolvastattott a kereskedelemügyi miniszter leirata, melyben véleményadásra hívta föl a kamarát Sepsi-Szentgyörgy r. tan. város képviselőtestületének egy második és pedig csütörtöki napon tartandó heti vásár engedélyezésére vonatkozó, kérvénye tárgyában. A kamara tekintettel arra, hogy a 14.212 lakossal bíró s nagy vidék központját képező Maros-Vásárhelynek teljesen elég egy hetivásár, az 5965 lakost számláló Sepsiszentgyörgynek a forgalmi igényeit egy heti vásár annál inkább kielégítheti és különösen tekintettel arra, hogy a kamara a hetivásárokon részt vevő sepsiszentgyörgyi iparosok, valamint az azokra bejövő vidéki nép érdekében a hetivásárok számának szaporítását és által az említetteknek a termelő munkától való még nagyobb mérvű elvonását, az ipari s általában a gazdasági viszonyok konszolidálása szempontjából határozottan károsnak tartja, Sepsiszentgyörgy r. tan. városnak egy második hetivásár engedélyezésére vonatkozó kérését nem vélte támogathatónak; legkevésbé járulhatott azonban a kamara: ahog, hogy a sepsiszentgyörgyi új hetivásár csütörtökön tartassék, a mely napon Kézdivásárhelytől van hetivásár, tehát a nevezett város forgalmi érdekeit érzékenyen csorbíthatná.

Az elnöknek ama jelentését, hogy a marosvásárhelyi állami kezelésű távbeszélő hálózatra a kamaránál 28 magán előfizető és 8 hivatal és közintézet előjegyezvén, az elnökség megtette a szükséges lépéseket, hogy e fontos intézmény Marosvásárhelytől még ez év folyamán létesíttessék a teljes ülés örömmel vette tudomásul.

Nagy érdeklődést keltett Pótsa József, Háromszék vármegye főispánjának a kamará területét képező székely vármegyék főispánjaihoz intézett s a kamarának tárgyalás végett másolatban megküldött azon indítványa, hogy a 1896-iki ezredéves országos kiállításon a 4 székely vármegye közösen s a kamarával karöltve, külön „székely csarnokban” állítsa ki ipari termékeit; — a kamara azonban — tekintettel arra, hogy ma még a területi kiállítási-bizottság szervezése nincsen, nem bocsátkozhatott a különben igen szép és nemes intenczióra való indítványok érdemleges tárgyalásába, hanem függőben határozta tartani a kérdést mindaddig a míg a területi bizottság megalakul, melynek hivatása lesz a kamara területét képező Székelyföld különleges érdekeinek a kiállításon leendő minél méltóbb képviselőtéről gondoskodni.

A kaszai társkamara fölívása következtében a teljes ülés tekintettel arra, hogy a kamara területén a legtöbb iparos tanonciskolát fenntartó közsegben jogtalanul tanúdiak beszédével terhelik az iparosokat, elhatározta, hogy a viz-száz állapotok orvoslása végett fölterjesztést intéz a kereskedelemügyi miniszterhez.

A marosvásárhelyi cizmakészítő ipartársulatnak azon beadványa fölött, melyben arra kérte a kamarát, hogy hasson oda, miszerint az erdélyi-részi városok és községek vásárain a marosvásárhelyi iparosok, mindenütt közvetlenül a kolozs-

váriak után sorakozzanak s ne szoríttassanak háttérbe mint az jelenleg történik, a kamara napirendre tért, azon indoknál fogva, hogy a kamarának nem áll módjában, miszerint az összes országos vásárokkal bíró erdélyi-részi városok és községek vásárrendtartásainak megállapítása körül befolyást gyakorolhasson. Az elnök bejelentette, hogy a Baross szoborra a kamara által gyűjtött adományok összesen 1956 forintot 53 krt tesznek ki.

Az ülés folyamán bejelentvén az elnök, hogy a kamara kerületének 1892. évi közgazdasági viszonyairól szóló jelentés elkészült s az e hó 7-én fölterjesztett a kereskedelemügyi miniszterhez, a teljes ülés a nagy szorgalommal és kiváló szakértelemmel összeállított jelentés szerkesztéséért Réthy Dezső kamarai titkárnak elismerést és köszönetet szavazott.

A kamara Gáspár Antal és Greguss János kamarai kultagok indítványára Bedő József báróthi felső népiskolai igazgató levelező tagjává választotta.

Különfélék.

— **Előléptetés.** Say Győző altábornaggyá, a brassói m. kir. 24. honvéd gyalogezred kézdí-vársarkelyi 3. zászlóaljánál Zech Vilmos hadnagy főhadnaggyá léptetett elő.

— **Dr. Markus Lajos** szemorvos, mint a belügy-miniszter által az egyiptomi szembetegségek megvizsgálása végett kiküldött speciálista, f. hó 2-án Kézdi-Vásárhelyre érkezett s elkezdte már működését. Először a minorita algymnazium növendékei vizsgáltattak meg, ezután a községi fiu- és leányiskolák és a polgári iskola növendékei, majd meg a lakosság egy része fog jönni. Az egész vizsgálat eredményét annak idejében közölni fogjuk, de előre is annyit megjegyezhetünk, hogy az eddigi vizsgálatok eredménye után ítélve sokkal több az iskolákban a különböző szembaj, mint a hogy gondoltuk volna.

— **Halálozás.** Szócs Gerő kovásznai jeles ev. ref. lelkész 31 éves korában Budapesten meghalt. Alig egy pár éve jött Kovásznára s láng buzgalma egyházat virágzó állapotba helyezte. Folyton munkált, javított s ma már több mint 30 ezer forintnyi kepegmegváltási adom hirdet az ő nagy szorgalmát. Szeretve és tisztelve hívei és az egész társadalom által, egy nem sokára bekövetkezendő boldog házasság előtt az ifjú életet a romboló betegség megölte s halála kipótolhatlan űrt hagyott maga után. Áldás és béke poraira!

— **Május 1-én.** Ez a nap is azok közé tartozik, melyek az emberek egy indirekt adójaesedéssé válik. E napon is felszokták az embert muzsikálni. Hivatott zenészek és diletánsok a felett való örömlükben, hogy a szép május itt van, alaposan megpumpolják a nagyérdemű közönséget. Lantban, hegedűben s czimbalmi zenésben foly a gratuláció. Szóval az emberek e jeles napon egyéb dolga nincs, mint kezét mindig a zsebében tartani s minden áron odahatni, hogy mások örömet teljessé tegye. Ez a mindeu időben való folytonos muzsika s az azzal járó kiadás súlyosan nehezíti a közönség erszényére s biztosan tudjuk, hogy a hatóság is készségesen megakadályozná a hivatalos zenészeket, ha a közönség köréből emelkednének hangok, melyek ezen állapot megszüntetését ohajlandónak vélik, de míg egyesek eltűrik, sőt talán kíváncsiak is, addig nem lehet helye hivatalos beavatkozásnak.

— **Halálozás.** Haralyi nemes Fejér Mihály földbirtokos, 1848-49-iki honvéd-százados, volt közigazgatási hivatalnok és megyei képviselő, a haralyi róm. kath. egyháznak 42 évig buzgó főgondnoka, huzamos ideig községi előjárója folyó 1893-ik évi május hó 2-án délután 5 órakor, életének 71-ik évében meghalt.

— **Időjárásunk** oly szeszélyes, hogy a mit szép időben irunk, rendszeren viharban olvassuk. Most már jósolni vagy következtetni nem lehet. Ha ma tündöklő napfény ragyog, holnap már esős szeles nap jön s a már elhagyott téli kabátok ismét meg ismét előkerülnek. De egy azonban egészen bizonyos, hogy most már lassan, de biztosan haladunk befelé a tavaszba s ha a közelgő fagyos szentek valami galibát nem csinálnak, május közepén talán elérkezünk oda, hol más években ápril végén voltunk.

— **Vandalizmus.** Ősi szokás az, hogy a legények május 1-én zöld lombokkal díszítik fel szívük hölgynének kapuját. De mivel a természet az idén nagyon megkésztet a fűzfa — ezen költői növény — még nem hajtott lombokat, a szerelmes szívek ott vették a zöldséget a hol kapták. Így a r. kath. sirkertben s másutt is a nagy gondallal ápolott fenyűket fosztották meg a vandal kezek ékességüktől. Ez ügyben a temető-gondnokság feljelentést tett, a rendőrség lefoglalta a fenyű-galyakat s a tettesek kinyomozását elrendelte. Egy néhány szerelmes legényt erős gyanu terhel, hogy a sirkertet ők fosztották meg ékességüktől s ezeknek a májusi kedveskedés ugyancsak sokba fog kerülni.

— **Öngyilkosság.** Holleiter Lajos szászvárosi illetőségű kereskedő segéd május 1-én revolverrel vetett véget életének. Ibolyakereső kis lányok akadtak holttestére a réten s jelentést tettek a rendőrségnek, mely a helyszemle felvétele után a hullát beszállította a Rudolf kórházba. Sem pénz, sem semmi tájékoztató irat nem találtatott nála s mindössze egy zavaros gondolatokkal teljes költemény vall arra, hogy tán a szerencsétlen ifjú szerelmes lehetett. Igen valószínű, hogy tettét pillanatnyi elme-zavarban követte el, kedélye különben utolsó pillanatig vig és senkinek sejtelve sem volt arról, hogy halni akar. Temetése e hó 4-én ment végbe nagy részvét mellett.

— **Az ipari és gyári alkalmazottak betegsége** esetén való segélyezése tárgyában kiadott törvény (1891. évi 13. t. cz.) elrendeli, hogy megyénkint betegsegélyző pénztárak állíttassanak fel. Ezen törvény foganatosítása végett a sepsiszentgyörgyi városi tanács, mint iparhatóság értekezletre hívja meg a kézdívasárhelyi munkaadókát és alkalmazottakat. Az értekezlet a munkaadókkal május 24., az alkalmazottakkal 26-án fog a sepsiszentgyörgyi tanácsbáznál megtartatni. Sokak előtt egy kissé különösen hangzik, hogy a Kézdí-Vásárhely városi iparosok, kiknek külön iparhatóságuk van, a sepsiszentgyörgyi iparhatósággal tanácskozzék, de mivel a törvény úgy intézkedik, hogy minden megyében egy segélypénztár létesüljön és a megyei székhely tanácsát bizza meg a vezetéssel, indokolta van, hogy az értekezlet s székhelyen tartassék meg.

— **Érdekes közgyűlést** tartott mult vasárnap a kézdívasárhelyi kisegítő takarékpénztár. A gyűlésnek kiváló érdekességet azon körülmény kölcsönözött, hogy egy felügyelői állás volt pályázat útján betöltendő, melyre oly egyének pályáztak, kiknek mindenike tekintélyes párttal rendelkezett, azonban a mint előre látható volt, Bartók Károly városunk derék polgármestere lett nagy többséggel megválasztva. A részvényesek helyes felfogására vall, midőn bizalmukkal a város első tisztviselőjét tüntették ki.

— **Térzene.** Az önkéntes tűzoltó-egyesület zenekara életrevalóságának újabb jelét adta. Mult vasárnap a piacon térzenét tartott, mely minden tekintetben fényesen sikerült. Reméljük, hogy a nyár folyamán még többször lesz alkalmunk a zenekar működésében gyönyörködni.

— **Gyártelepek összeszámlálása.** A belügyminiszter elrendelte, hogy az országban levő összes gyártelepek összeszámláltassanak. Ezen intézkedés oka az, hogy a miniszter ur tudni akarja, hogy hány gyár van s mit termel s milyen szállító képességgel bír, hogy egy esetleges állami munkánál a magyar gyárak termékeit vegye igénybe.

— **Brassóvármegye új alispánja.** A vármegye má. hó 28-án tartott közgyűlésén Tompa Sándor vármegyei főjegyzőt nagy lelkesedéssel, közfelkiáltással alispánná választották meg. Nagy örömről szolgál ezt a kellemes hírt regisztrálni s szívesen csatlakozunk azon számos szerencsebírókhoz, kik egy derék magyar tisztviselő megérdemelt kitüntetésén szívből örvendenek.

— **Az erdélyi szoros utak tanulmányozására** kiküldött Hartig Sándor műszaki tanácsos a legközelebbi napokban az ósánczi, bodza-krásznai és ojtói vonalakat utazta be, behatván kutatásaival Románia területére is, a hol az állapotok általában még fejletlenebbek, mint minálunk. Az összekötő közutaknak és nemzetközileg megállapított vasuti összeköttetéseknek már az 1897. évre

el kell, hogy készüljenek s az ez iránt még szükséges teendők elkészítésére várnak. A kiküldött műszaki közeg szombaton Csikmegyébe utazott, hol a gyimesi és tölgyesi összeköttetések iránt szerez tájékozást, melynek alapján jelentését a kereskedelemügyi miniszter elé terjeszti.

— **Hegyomlások.** A hosszas havas tél után beállott olvadás következtében laza átnedvesedett talajoknál több helyen különösen a közutak mentén levő hegyrészekben csuszamlások és omlások következtek be. Így a bodza-krásznai közutnak kiépítetlen végszakaszán és ennek folytatásában Románia területén, a hol egész hegyoldalak mozgásnak indultak. Kisebb mérvű omlások voltak s már jó részben el is távolították a torja-büdös-bükszádi vonalon. A közlekedésre nézve leginkább fenyegető volt az ojtói-szorosban a 91—92. km. szakaszon a „Kalaszló” mellékén előforduló hegyomlás. Ez szakaszon két költséges és 40 ezer forint felüli definitív jellegű hidnak építése vált szükségessé, a melyek helyébe azonban a mult évben utáthelyezés készítették, melynek 19 ezer forint költsége folytán mintegy 25 ezer forint megtakarított. Hasonló eljárással küszöböltetett ki az 1891. évben a 90—91. km. szakaszon is két híd kedvező utáthelyezés folytán. Az elébb említett szakasz legnagyobb oldalrészünél az átázott moréna, köves föld, a közben levő minilit-palaretegek megcsuszamlása következtében leszakadt, minek folytán a természetes részünék eléréséig a lejtőnek további lehordása vált szükségessé. A leomlott anyag eltávolítása munkába vétetett s a kirendelt műszaki közeg vezetése alatt a gyönyörű hegyi vidéken átvezető eme rövid utrész is végleges kiépítést fog nyerni, hasoulóan más még meredekebb és laza talajon átvezető, már megülepedett utrészekhez. Hasonló hegyomlások fordultak elő Herza és Fűrészfalva romániai községek közelében is.

— **A marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara** közhírré teszi, hogy a nagyméltóságú m. kir. kereskedelemügyi miniszter ur, a „Pesti Magyar Kereskedelmi Bank” által, féléves adós tevékenységének megőrkítésére tett 15000 forintos alapítványának az 1892. és 1893. évre esedékes kamataiból, 900 frtos utazási ösztöndíjra pályázatot irt ki, melynek feltételeit a nevezett miniszter ur a következőkben állapította meg:

Az ösztöndíj elnyerése iránt folyamodhatnak oly ifjak, kik valamely hazai kereskedelmi akadémiát (tehát nem középkereskedelmi iskolát) kiváló sikerrel végeztek, mely körülmény iskolai végbizonyítvány által igazolandó. A folyamodványok a nagyméltóságú kereskedelemügyi miniszter ur nevére címezve, az alulírt kereskedelmi és iparkamarához nyújthatók be f. évi május hó 31-éig, honnan azok a kamara javaslatával együtt, a nevezett miniszternek felterjesztendők.

Tanulmányozás tárgyánál a miniszter ur azon kérdést tűzi ki, hogy mily módon, eszközök és mely alapon szervezett kereskedelmi összeköttetések révén lehetne a magyar háziipar termékeinek az európai kontinens nyugoti országaiban és Angliában, valamint Amerikában, hol kivált házi műipari cikkek (csipkek, varrtások, himzések, arany-ezüst szőttések és szőnyegek, valamint faragványok stb.) az ottani konzulátusok jelentése szerint igen előnyösen lennének értékesíthetők, állandó piacot teremteni és biztosítani. E célból az ösztöndíjnak különösen Németország, Franciaország, Németalföld és Anglia tekintetben mérvadó kereskedelmi központjait meglátogatni s a pályakérdést azon helyeken behatóan tanulmányozni kellend.

Oly pályázó, ki alapos iskolai előképzettség mellett a tanulmányul kifűzött kérdés tekintetében már elméleti vagy gyakorlati irányu tanulmányokra hivatkozhatik, illetve olyanokat kimutathat, nemkülönben a kellő nyelvismerettel is bír, az ösztöndíj odaitelésével előnyben fog részesíttetni.

A tanulmányut tartama 6 hóban van megállapítva, mely idő befejezte után ösztöndíjra a kitűzött kérdésre vonatkozó tanulmányosának eredményéről jelentést tartozik a miniszter urhoz bemutatni. Maros-Vásárhely, 1893. ápril 28. Wagner J. Lipót, alelnök. Réthy Dezső, titkár.

— **Hajókeresztelés Triesztben.** Érdekes ünnepély volt Triesztnek ápril 29-én. Ekkor bocsátották vízre a „Kaiserin und Königin Maria Theresia” koscirkáló-hajót, melyet ugyancsak a ünnepély folyamán kereszteltek meg erre a névre. Az ünnepélyes aktusnál jelen volt Károly Lajos főherceg és Mária Terézia főhercegnő is, továbbá István főherceg, meg Rinaldini helytartó, a kiket nagyon sokan vettek körül a város előkelői

közül. A hajónak Mária Terézia főhercegné asszony volt a keresztanya. — Az egyházi szertartás nagy fényvel ment végbe s azután Sterneck tengernagy beszédet mondott a főhercegnőhöz, melyben felkérte a keresztanyai tiszt teljesítésére. A hangulatos beszédet ezekkel a szavakkal végezte: „Moriatur pro rege nostro.” A főhercegnő keresztanya erre körülbelül ezeket mondta: „Lelkesülten csatlakozom a mai ünnepélyhez, mely haditengerészetünk érdekes emléke lesz mindenkör s mely hódolat annak a nagy császárnénak és királynénak, a kinek az emlékezetét most megújítjuk. Örökké változatlan dicsfényben áll az ő példája előttünk. Legyen megőrkítve az ő magasztos neve ezen a szilárd és hatalmas aczélalkotmányon. Szolgálja a királyt s a hazát ez a hajó vitézül és hiven. Az uralkodó parancsára ezennel megkeresztelem a hajót a Kaiserin und Königin Maria Theresia névre.” — Azután jelt adott a hajó vízrebocsátására. Az ünnepély iránt a király is nagyon érdekelt. Ő felsége báró Sterneck tengernagyhoz a következő táviratot küldte: „A „Mária Terezia császárné és királyné” czirkáló hajó szerencsés vízrebocsátásával, a melyről jelentést kaptam, haditengerészetem oly gyarapodást nyert, a melynek becse ékesenszóló bizossága technikai haladásának. A nagy uralkodónak nevével viselő hajó, a mely a habokba siklott, legyen mindenki gyarapítója derék tengerészetem díszének és dicsőségének.” Stefánia özvegy trónörökösnek inognitó volt jelen a vízrebocsátásnál a Pelikán hajón. A vízrebocsátás után Károly Lajos főherceg és Mária Terézia főhercegné asszony meglátogatták. Ezután Károly Lajos főherceg a helytartó kíséretében San Andréa ment és meglátogatta az új hospiciumot, Mária Terézia főhercegné asszony pedig a szemben levő leánynevelő-intézetet látogatta meg. Elbocsuzás után a főherceg a helytartóval visszatért a Rivára, hogy nevelő együtt hajóra szálljon.

— **Az elpusztított áldás.** Nagy volt az Isten áldása egy Gecezyanka nevű asszonyon Máramaros megyében, Ruszpolján: nem egészen három év alatt három fia is született. De szegény embernél sokszor az áldás átokra fordul, ha sok van belőle. Az istenesebbje türi némán, a lelketlenebbje úgy tesz vele, mint ez az asszony tett. Mint írják Gecezyanka mind a három gyermeket megölte és elásta a földre. Már a két elsőnél is gyanuba vették de mindig sikerült kibujnia a vád alól, most a harmadiknál rajta vesztett. Valaki följelentette s a följelentése a bíróság vizsgálat alá vette az esetet. Az anya mindent tagadott, de a tagadás hiábavaló volt, egy trágyadomb alatt megtalálták elásva az utolsó, alig két hónapos áldozatot. Most a másik kettőt keresik, a lelketlen anyát pedig a börtönbe vitték.

— **Gróf és bankár.** Párisban az elegáns és gazdag emberek egyébről sem beszélnek mostanában, mint arról a konfliktusról, mely Breteuil gróf és Ephrussi bankár közt támadt s mely egy millió frankot jóvelmezett Páris nyomorultjainak. Breteuil Gaston gróf és Ephrussi Mihály bankár mind a ketten tagjai Páris legelegánsabb klubjának, a Cercle de la Rue Royale-nak s ezenkívül együtt játszottak a börzén. Valami gabonaspekuláczió a gróf nagy összegeket vesztett s ebbe a spekulációjába Ephrussi vitte bele. Hogy mi volt az ő szerepe az üzletben, azt a sok on oit-ből ma sem lehet tudni; bizonyosan csak annyit beszélnek, hogy a klubban igen súlyos természetű összeütközés volt kettejük közt, melynek következtében a bankár Breteuil gróf a következő alternatíva elé állította:

1. Kilép a klubból.
2. Számitson egy pofra, a melyért nem fognak vele megverekedni.
3. Adjon egy millió frankot a szegényeknek.

Es Ephrussi — huszonegy óra mulva egy millió frankról cheque-t küldött a grófnak. Breteuil gróf fél milliót az éjjeli menedékhelynek adott, fél milliót pedig egy Breteuil-kórház alapjára. — Így adják elő az esetet a párisi lapok nyomán készült tudósítások. Ujabb táviratok szerint Ephrussi a milliós áldozat után mégis kilépett a Cercle de la Rue Royaleból, eladja híres versenystállóját és elköltözik Párisból Londonba. Ephrussi közel rokona a párisi Rothschildnak.

RÖVID HIREK.

— **A kassa-epéresi ut mellett** levő Winkler-féle nyári vendéglő közelében erdőégés volt a napokban. A tüzet csak nagy fáradsággal sikerült elfojtani. — **Kapissó községben** néhány nap előtt 28 embert azért tartóztatott le a hatóság mert a lelketlen emberek a községet mult hó 14-én végveszélyvel fenyegető tűz oltásában nem akartak részt venni. — **Baraczká és Paulis állomások** közt az Erdély felől érkező személyvonat mozdonyának oldalai néhány helyen repedezni kezdtek. A vonat még idejében megállították, mi által minden bajnak elejét vették. — **Rouenben** egy lakatos feltekenységéből megölte a feleségét, a kivel mult évben esküdtött meg.

